

S P R A W O Z D A N I E

SPRAWOZDANIE
z ogólnopolskiej konferencji naukowej
*Języki specjalistyczne w badaniach i praktyce:
doświadczenia, horyzonty, wyzwania*

W dniach 19–20 czerwca 2015 roku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa *Języki specjalistyczne w badaniach i praktyce: doświadczenia, horyzonty, wyzwania*. Organizatorem wydarzenia było Międzywydziałowe Centrum Języków Obcych przy Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach.

W gronie zaproszonych gości znaleźli się wybitni specjaliści — językoznawcy i przekładoznawcy z niemal wszystkich polskich ośrodków akademickich. Efektem ich pracy było siedem wykładów plenarnych oraz pięćdziesiąt pięć referatów wygłoszonych w sekcjach. Konferencja została bowiem podzielona na panele merytoryczne, z których każdy kończyła dyskusja.

Takie naukowe wydarzenie to skomplikowane przedsięwzięcie logistyczne. Wytarczy wspomnieć, że jej uczestnicy pracowali w aż dwudziestu sekcjach tematycznych, dotyczących w szczególności dydaktyki języków specjalistycznych, translatoryki i terminologii specjalistycznej, terminologii i analizy tekstów specjalistycznych, dydaktyki języków specjalistycznych i terminologii specjalistycznej.

Aby ocenić rozmach wydarzenia, warto dodać, że w ciągu tych dwóch dni zaprezentowano referaty dotyczące języków: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego, chińskiego, francuskiego, macedońskiego oraz słowackiego.

JĘZYK DO ZADAŃ SPECJALNYCH

Konferencję otworzyła Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego dr Jolanta Łacka-Badura, dziękując uczestnikom za zainteresowanie tematyką organizowanego spotkania. Najlepszym tego przejawem była, jak powiedziała, liczba zgłoszeń czynnego uczestnictwa, które napłynęły do organizatorów. Przewodnicząca nie omieszkała podkreślić aktualności tematyki konferencji, zwracając uwagę, że procesy globalizacji postępują coraz szybciej i obejmują coraz więcej sfer życia. Wszystko to sprawia, że znaczenie języków specjalistycznych we współczesnym świecie stale rośnie.

OD EKONOMII PO METAFORĘ

Merytoryczną część konferencji rozpoczęły wykłady plenarne. Tutaj jako pierwszy wystąpił przedstawiciel gospodarzy prof. dr hab. Wojciech Dyduch

(Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), prezentując wykład zatytułowany *Paradoksy, mity i rzeczywistość nauczania języków obcych w uczelni ekonomicznej*. Prelegent skupił się na udzieleniu odpowiedzi na kilka kluczowych dla tematu, choć dość kontrowersyjnych pytań. Pojawiły się wśród nich między innymi takie kwestie: Czy prawdą jest, że zachodnie szkoły ekonomiczne nie uczą języków obcych? Czy studenci kończący język na poziomie B2, pracując w korporacjach, i tak muszą uczyć się języka biznesu od podstaw oraz czy wystarczy znać język angielski, aby funkcjonować w świecie gospodarki?

Kolejny wykład wygłoszony przez dr hab. Magdalenę Sowę z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dotyczył dylematów dydaktycznych. Za tematem *Nauczyciel języka czy nauczyciel zawodu. Kompetencje nauczyciela języka specjalistycznego* kryje się, jak się okazało, wiele wymagających wyjaśnienia zagadnień. Uczestnicy mieli okazję zabrać głos w dyskusji na temat specyfiki działań nauczyciela języka specjalistycznego na tle założeń dydaktyki języków specjalistycznych w ogóle. Rozmowa toczyła się zwłaszcza wokół identyfikacji profilu odbiorców kształcenia, analizy potrzeb, pozyskiwania danych, a także dydaktycznej obróbki danych i tworzeniu ćwiczeń oraz sposobów ich ewaluacji. Zaprezentowany przez prelegentkę opis konkretnych działań nauczyciela na kolejnych etapach jego pracy pozwolił poszerzyć zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy z odbiorcami o potrzebach zawodowych.

Wystąpienie prof. dr. hab. Marcina Grygiela (Uniwersytet Rzeszowski) dotyczyło kwestii wykorzystania metodologii językoznawstwa kognitywnego w badaniach nad językami specjalistycznymi. Prelegent przypomniał pojęcie językoznawstwa kognitywnego, zaznaczając przy tym, że koncentruje się ono na analizie użycia języka w konkretnych kontekstach sytuacyjnych. W celu przeprowadzenia takiej analizy używa się modeli kognitywnych, odwzorowujących procesy mentalne. Najważniejszymi zagadnieniami, zdaniem Marcina Grygiela, są zatem w tym kontekście metafora rozumiana jako narzędzie poznawcze, struktura pojęciowa (w tym schematy wyobrażeniowe i amalgamaty) oraz kwestie referencji. Autor wykładu dokonał przeglądu możliwości zastosowania tej bogatej już tradycji do badań nad językami specjalistycznymi, skupiając się na analizie terminologii i kwestiach autonomii języków specjalistycznych.

Z INNEJ PERSPEKTYWY

Kolejne wystąpienie dotyczyło językoznawstwa w nowoczesnym wydaniu, czyli osadzonego w szerokim kontekście kulturowym. Jego autorka, dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik (Uniwersytet Śląski), przedstawiła postulowane przez współczesne badania językoznawcze spojrzenie na język i zjawiska językowe przez pryzmat szeroko rozumianej kultury. Prelegentka wzięła w swoim referacie pod uwagę zarówno bariery językowe, jak i kulturowe, utożsamiane często z charakterystycznymi dla tej dziedziny takimi pojęciami, jak nieprzekładalność, leksyka bezekwiwalentowa czy kategoria obcości.

Podczas konferencji nie mogło zabraknąć tematu tak aktualnego i absorbującego, jakim bez wątpienia są media. Podjął go dr hab. prof. UŚ Adam Woj-

SPRAWOZDANIA

taszek (Uniwersytet Śląski), występując z wykładem *Reklama prasowa jako artefakt multimedialny – kodowanie znaczenia na styku przekazu słownego i obrazowego*. Prelegent skupił się na elementach wielowarstwowego rozumienia kontekstu, w którym ma miejsce komunikacja pomiędzy reklamodawcą a odbiorcami reklam. Doszedł przy tym do ciekawych wniosków – uznał bowiem, że niemożliwa jest pełna interpretacja i zrozumienie przekazywanych treści, jeśli podejmie się próbę oddzielenia tych części składowych procesu komunikacyjnego.

Tematem nieco zbliżonym zajął się dr. hab. prof. AJD Piotr Mamet (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie). Podejmując zagadnienie *Komunikacja czy porozumienie? Próba adaptacji założeń Plain English do języka polskiego*, bardzo sprawnie poruszał się po meandrach dyskursu biznesu, instytucji i polityki. W swojej prezentacji prelegent omówił cechy dystyngtywne prostego języka (*Plain English*) oraz założenia uproszczenia języka stosowanego w komunikacji publicznej. Nie pominął także szerokiego spektrum działań intensywnie promujących stosowanie wspomnianego *Plain English*.

Jako ostatni z prelegentów w ramach wykładów plenarnych zaprezentował się Piotr Jurczak (Partner, Kancelaria BSJP Brockhuis Jurczak Prusak), który w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Język w biznesie, czyli zrozumieć Greka* dowodził, że rozrost regulacji prawnych nie omija stosunków między przedsiębiorcami w obrocie transgranicznym. Zdaniem referenta, prawnicy traktowani przez uczestników tego obrotu jako zło konieczne, zmiernają do tego, aby w procesie komunikacji partnerów biznesowych nie stanowić przeszkody, ale stać się jego wsparciem.

RUSYCYŚCI MAJĄ GŁOS

Omówione pokrótce wykłady plenarne to jedynie niewielki wyimek tego, co można było usłyszeć w Katowicach podczas dwudniowej konferencji. Wśród prelegentów nie mogło zabraknąć rusycystów, którzy na to naukowe wydarzenie przybyli z kilku ośrodków akademickich w Polsce.

Referat dotyczący przekładów z języka rosyjskiego zaprezentowała dr Elżbieta Kossakowska (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), omawiając mechanizmy kształtowania się rosyjskich terminów ekonomicznych. Prelegentka zgrabnie połączyła kwestie językowe ze społeczno-politycznymi, dowodząc, że rosyjska terminologia z dziedziny ekonomii zaczęła się odradzać, by nie rzecz – kształtować niemal od podstaw – po rozpadzie Związku Radzieckiego. Jak stwierdziła, język rosyjskich ekonomistów przeszedł poważną transformację od momentu przekształcenia scentralizowanej gospodarki planowej w zdecentralizowaną gospodarkę rynkową.

Ciekawą tematyką frazematyki zajął się mgr Maciej Labocha (Uniwersytet Śląski). W wystąpieniu na temat *Ekwiwalencja frazematyki specjalistycznej (na przykładzie wybranych rodzajów umów w języku rosyjskim i polskim)* omówił owo frazematyczne podejście do analizy tekstów specjalistycznych. Oparł się przy tym na pracach m.in. Wojciecha Chlebdy, dla którego pojęcie

frazemu jest jednostką zbiorczą gromadzącą „pod swoimi szerokimi skrzydłami i frazeologizmy klasyczne (idiomy), i terminy złożone, i formuły etykietalne, wyrażenia funkcyjne, przysłowia, porzekadła, powiedzonka, i wiele innych gatunków utartych wielowyrazowców”.

PRAKTYCZNIE W NAUCZANIU

Magister Dorota Duchnowska (Politechnika Krakowska) zajęła się z kolei praktyczną stroną uczenia języka, demonstrując innowacyjne metody nauczania komunikacji w języku specjalistycznym. Za podstawę posłużyły jej zajęcia z rosyjskiego języka specjalistycznego, przeprowadzone ze studentami Wydziału Mechanicznego w ramach obowiązującego lektoratu języka specjalistycznego. W referacie analizie poddane zostały wybrane ćwiczenia dotyczące szerokiego zagadnienia biomechaniki.

O specyfice nauczania języka specjalistycznego mówiła natomiast w swoim wystąpieniu mgr Joanna Osipowa (Uniwersytet Jagielloński). W referacie *Leksyka prawnicza na zajęciach języka rosyjskiego. Techniki aktywizujące w nauczaniu języka specjalistycznego* dowodziła, że wprowadzanie języka specjalistycznego do programów studiów filologicznych może stanowić dodatkową trudność. Uczący się nie są bowiem ekspertami w danej dziedzinie. Celem takich zajęć, zdaniem prelegentki, jest raczej przybliżenie języka specjalistycznego, by jego przyswajanie było łatwiejsze i efektywniejsze. Wykład okazał się cenny również ze względów praktycznych — prelegentka omówiła ćwiczenia aktywizujące na przykładzie leksyki prawniczej.

Organizatorzy po dwóch dniach z zadowoleniem podsumowali konferencję. Uczestnicy z kolei zgodnie uznali wydarzenie za bardzo udane. Liczne pytania kierowane do prelegentów oraz burzliwe i niekończące się kulturalowe dyskusje najpełniej świadczą o ogromnej potrzebie organizacji podobnych spotkań aktywizujących ekspertów z obszaru języka specjalistycznego.

Z zapowiedzi organizatorów wynika, że wygłoszone referaty i artykuły zostaną opublikowane w materiałach pokonferencyjnych.

Radosław Gajda